

Truus Schouten

De droom van... **Truus Schouten**

Truus Schouten is dominee van de Verenigde Protestantse Kerk van België. Samen met de Nederlandse Stichting Hatua – dat ‘stap’ betekent in het Swahili – organiseert zij voor de Masai in Centraal-Tanzania onderwijs en medische zorgen. Niet evident, want Masai zijn halfnomaden, en ze wonen in gebieden zonder elektriciteit en stromend water. Naar school gaan in één van de bestaande scholen in Tanzania is daarom bijna onmogelijk. 90% van de Masai is dan ook analfabeet. De grote droom van Truus: ervoor zorgen dat alle Masai-kinderen hun mama’s – en liefst ook hun papa’s – leren lezen en schrijven.

Tanzania

Het project van Truus Schouten en Hatua heet KITITENEBO (Allemaal samen in het Maa) en heeft als duidelijk doel groepen Masai, die buiten de gewone maatschappij in Tanzania leven, te leren lezen en schrijven, ze medische zorgen te bieden en kansen op de uitbouw van een gemeenschap te geven. De doelgroep zijn zo’n 3.800 mensen in het zuidelijke deel van de Masai-Maravlakte.

De Masai leren lezen en schrijven

Het begon allemaal met een mooi verhaal. De Nederlandse Stichting Hatua, die studiebeurzen uitreikt aan kinderen in Tanzania, kreeg een aantal jaar geleden de concrete vraag van een Masai-oudste die hulp zocht voor zijn zoontje. De jongen was ‘anders’ dan zijn leeftijdsgenootjes. Masai-kinderen zijn meestal al op hun vierde in de weer met de geitjes en helpen hun moeder bij het verzamelen van brandhout. Naar school gaan, is niet gebruikelijk. Het jongetje bleek hoogbegaafd, en Hatua zorgde ervoor dat hij naar een internaat kon. Hij was toen zo’n acht of negen jaar oud – de Masai tellen niet zo precies en geboortes worden niet nauwkeurig bijgehouden. Nu zit hij halverwege zijn middelbare opleiding. Een succesverhaal. Maar Hatua deed veel meer dan die ene jongen steunen. Via zijn vader kwamen ze een aantal clans op het spoor in de Masai-Mara, een savannegebied dat van in Tanzania doorloopt tot in Kenia.

Voor het gebied Mesera was tot dan een blinde vlek. Uit die eerste contacten bleek al snel dat de plaatselijke bevolking meer hulp kon gebruiken. Masai worden in Tanzania als minderwaardig beschouwd omdat ze half-nomadisch zijn, ze kunnen niet lezen en schrijven en verstaan nauwelijks de taal van het land, Swahili.

Hun cultuur is dan ook bedreigd. Truus ging er op bezoek. Hatua en Truus nodigden de Masai uit om een plan te maken en te bekijken hoe ze zelf konden meewerken aan de ontwikkeling van hun gemeenschap. En zo ontstond ruim twee jaar geleden KITITENEBO. Datzelfde jaar nog zocht Truus contact met Wereld Missie Hulp.

De Masai: even kennismaken

De Masai zijn een volk van een klein miljoen mensen. Ze wonen in delen van Kenia en Tanzania. Vooral in dat laatste land worden ze met de nek aangekeken wegens hun half-nomadische levenswijze en hun aparte culturele tradities. Zo is bij hen de leeftijdsgroep waartoe ze behoren belangrijker dan directe familie. “Opvallend is ook dat Masai geen privébezit kennen”, vertelt Truus Schouten. “Ze hebben maar één belangrijk gemeenschappelijk bezit: hun kudde koeien. De mannen kopen wel hun vrouwen, ze betalen er een bruidsschat voor. Vrouwen bouwen de hutten, zorgen voor het eten, zoeken naar water en voeden de kinderen op, terwijl de mannen met enorme kuddes rondtrekken.” Die tradities staan de jongste tijd onder druk, onder meer omdat er steeds minder weidegrond beschikbaar is als gevolg van droogte. Het is een hard leven: de kindersterfte ligt er hoger dan gemiddeld in de regio, en zestigplussers zijn er nauwelijks.

“De vrouwen hebben zich al massaal ingeschreven. De mannen? Enkele stamoudsten zijn al mee, en dus zal de rest stilaan wel volgen.”

Een dokterspraktijk, kliniek en apotheek

Met de financiële steun van onder meer WMH begon eerder dit jaar in Mesera de constructie van een multifunctioneel gebouw. Behalve een grote zaal voor samenkomsten omvat dat een kantoor, een dokterspraktijk, een dagkliniek, een labo, een apotheek, een winkel en klaslokalen. Dat laatste waren er eerst twee, intussen zijn het er op verzoek van de overheid al vier: zo groot is de belangstelling.

Truus: “Het is een project met veel praktische hindernissen. Letterlijk alles moet worden aangevoerd, soms vanuit het verre Dar es Salaam, het economische hart van Tanzania. Veel dingen gebeuren hier met de hand, zoals de productie van bakstenen. Op dit moment is er zelfs nog geen stromend water of elektriciteit in de streek.” Maar hier wordt ondertussen hard aan gewerkt. Ook met de financiële steun van WMH en na lange onderhandelingen met de nationale overheid van Tanzania wordt er geboord naar grondwater. De overheid bekostigt de boringen, de pomp en de afwerking van de waterput zijn voor rekening van KITITENEBO. Er is nu ook al één zonnepaneel, en de bedoeling is dat dat er de volgende maanden en jaren meer worden.

Basisopleiding Swahili

Maar de grootste prioriteit is onderwijs.

Truus Schouten: “Als hun cultuur wil overleven, is het van het grootste belang dat vrouwen en kinderen kunnen leren le-

zen en schrijven. Om naar school te gaan, lopen de kinderen van Mesera nu 8 km. Dat is niet eens het grootste probleem: op school wordt er lesgegeven in het Swahili, de omgangstaal in Tanzania. Een taal die de Masaï nauwelijks machtig zijn. Vandaar de noodzaak van een school in hun eigen gebied. In het nieuwe gebouw zijn er klassen voor de kleuters en het eerste leerjaar, om het Swahili onder de knie te krijgen. Daarna kunnen de kinderen tenminste het gewone onderwijs volgen. Al meer dan 120 kinderen, ook uit andere stammen in de regio, hebben zich aangemeld. We zijn in september begonnen. De klassen zijn nog niet allemaal klaar, maar we geven tijdelijk les in de andere ruimtes.”

Maar ook een kerk...

Opvallend: de bevolking, vooral de vrouwen, pleitten voor de bouw van een kerk.

Truus: “Bij mijn eerste bezoek ontdekte ik dat de meeste vrouwen zich bekeerd hebben tot het christendom, terwijl hun mannen meestal nog het animisme aanhangen. En zij willen graag een kerk,

of een kerkzaal. Hun vieringen hebben nu plaats in een soort geïmproviseerde openluchtkerk. Een Poolse missionaris uit een nabij Bantoedorp komt regelmatig de eucharistie vieren en de kinderen dopen. Deze mensen hebben in eerste instantie eigenlijk geen kerkgebouw nodig. Het lukt allemaal best in de open lucht. Maar in het centrale gebouw komt zeker een kerkzaal.” Die vrouwen hebben zich ook massaal opgegeven voor de alfabetiseringscursussen. En de mannen? Enkele stamoudsten willen leren lezen en schrijven en ook Swahili leren. Wie de cultuur van de Masaï kent, begrijpt dat de rest van de mannelijke bevolking dan wel vanzelf zal volgen!

Truus: “KITITENEBO zal een Tanzaniaanse vereniging worden. Voor de Masaï, maar ook voor andere bevolkingsgroepen in de regio. Dat staat uitdrukkelijk in hun statuten. We kunnen dus stellen dat dit gebouw nu al een succes is in de streek, terwijl de muren er nog maar net staan!”

[www.stichting-hatua.nl/
kititenebo.html](http://www.stichting-hatua.nl/kititenebo.html)

1 zonnepaneel... voor de gsm's

Dat de Masaï wel vasthouden aan hun traditionele leven maar daarom niet afkerig staan tegenover nuttige vernieuwing, blijkt ook uit één opvallend detail. De mannen hebben tegenwoordig bijna allemaal een gsm, die ze vooral gebruiken om tijdens het rondtrekken met elkaar te kunnen communiceren. Dat is erg nuttig, omdat die trektochten soms gevaarlijk kunnen zijn. Het gebrek aan elektriciteit zorgt ook hier weer voor praktische problemen: via dat ene zonnepaneel in Mesera moeten alle gsm's worden opgeladen, elk op zijn beurt.